

MINE MÅL

OPPLEGG FOR UNGDOM

For: Ungdom (konfirmanter og oppover)

Formål: Lære om bærekraftsmålene og se hvilken rolle vi selv kan spille i den store sammenhengen. Den enkelte, eller gruppa som helhet ender opp med konkrete aktiviteter de kan gjøre for å nå målene.

Tidsbruk: 20-60 minutter

Praktiske forberedelser:

- Printe ark med de målene du ønsker å bruke
- Ha bærekraftsboka.no tilgjengelig for mer informasjon

SLIK GJØR DU:

På forhånd:

- Dersom det er for omfattende å gå gjennom alle målene med gruppa kan du velge ut noen mål som er relevante for gruppa di å snakke om.
- Aktivitetsforslagene er eksempler på ting gruppa kan gjøre. Her er det bare å legge til eller trekke fra alt ettersom hva som fungerer i din gruppe og deres nærmiljø.

Slik gjennomfører du aktiviteten:

1. Innled med å fortelle om bærekraftsmålene generelt og forklar øvelsen
2. Legg arkene med målene du har valgt for gruppa utover gulvet. Forklar hvert av målene etterhvert som du legger de ut. Bruk forklaringen på arket og legg til eller trekk fra aktivitetsforslag slik at det passer dere.
3. Gruppa skal så gå rundt og lese og ha stille refleksjon over hvilke mål de syns er viktigst og skal velge seg tre. Dersom de gir uttrykk for at det er vanskelig å velge kan du be dem bruke elimineringsmetoden og se hvilke de kan ta vekk helt til de sitter igjen med tre.
4. Gå så gjennom i plenum hvilke mål ungdommene har valgt og be dem fortelle hvorfor det valgte som de gjorde.
5. Hver enkelt kan, i løpet av for eksempel det neste året, gjennomføre en aktivitet/et bidrag under hvert av målene han/hun har valgt, men om mange i gruppa har samme mål, kanskje dere kan velge en aktivitet for hele gruppa?
6. Avslutt gjerne med en interaktiv andakt hvor du spør hvordan de tenker kristen tro og bærekraftsmålene henger sammen. Bruk gjerne en bønn fra bærekraftsboka.no som passer med målene dere har valgt.

INNLEDNING:

Start med å stille gruppa spørsmål:

- Har dere hørt om bærekraftig utvikling? Hva har dere hørt?
- Har dere hørt om bærekraftsmålene? Hva vet dere?

Alle verdens land har blitt enige om noen mål som vi skal klare å nå sammen for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

Det er 17 mål som alle i hele verden skal jobbe med, ikke bare i fattige land men også i rike land. Og ikke bare på Stortinget eller i kommunen, men hver og en av oss. Også vi som er i denne gruppa.

Nå skal jeg fortelle dere om noen av målene, og etterpå skal alle sammen velge hvilke tre mål dere syns er viktigst for dere og tenke gjennom hva dere har lyst til å gjøre for å bidra til at verden blir et bedre sted.

MÅL NUMMER 1: UTRYDDE FATTIGDOM

I dag lever mange mennesker i fattigdom. Det finnes to måter å være fattig på: Den første er at du ikke har nok penger eller mat til å leve et godt liv. Det kalles absolutt fattigdom. Den andre typen er at du har mye mindre penger enn de andre i samfunnet rundt deg selv om du har nok til mat og det aller mest nødvendige. Det kalles relativ fattigdom.

Absolutt fattigdom er et stort og urettferdig problem i mange land i verden. I Norge har vi lite absolutt fattigdom, men vi har mange som lever i relativ fattigdom, og mange barn har ikke råd til de samme tingene som vennene og klassekameratene sine. I gruppa vår kan vi:

- Tenker over hvor det vi kjøper kommer fra. Har de som lager t-skjorta vår fått godt nok betalt for jobben?
- Passe på at vi har aktiviteter som ikke koster penger og at ingen blir holdt utenfor.
- Når vi har ting eller klær som vi ikke bruker lenger, kan vi donere dem til en organisasjon som deler ut til de som trenger det.

MÅL NUMMER 2: UTRYDDE SULT

Det produseres nok mat i verden, men likevel er det over 800 millioner mennesker som sulter. Målet handler om at vi skal fordele ressursene bedre slik at alle har den maten de trenger.

De fleste som sulter bor i andre land, men dessverre er det mange som er fattige i Norge også. Vi kan bidra ved å:

- Kaste mindre mat. Vi må være flinke til å spise det vi har.
- Lær om situasjonen og snakk med venner og familie om tema. Bevissthet rundt dette er med på å skape en endring.
- Engasjer deg i kampen mot urettferdighet. Kanskje det går an å være med å gå med bøsse i fasteaksjonen, eller hjelpe til på andre måter?

MÅL NUMMER 3: GOD HELSE OG LIVSKVALITET

I Norge har vi et godt og gratis helsevesen og høy levealder. Sånn er det ikke i alle land, og mange barn og voksne får ikke den hjelpen eller medisinen de trenger hvis de er syke. Målet handler om å sikre at alle kan ha en god helse.

For at vi kan være enda friskere her hos oss kan vi:

- Ha aktiviteter med mye bevegelse
- Si ifra til en voksen hvis du er veldig nedfor eller sliter med tunge tanker. Det kan hjelpe å snakke med noen.
- Gå gjennom hvilke såper og kremer vi bruker. Vi kan bli bevisste på å velge de som er miljøsertifiserte, de er bedre for helsa vår og bedre for planeten.

MÅL NUMMER 4: GOD UTDANNING

Det er over 750 millioner mennesker som ikke kan lese og skrive. Verden har satt seg som mål at alle skal ha tilgang til utdanning av god kvalitet. Både jenter og gutter, rike og fattige! Skolen skal være et bra sted å være og lære.

I Norge får alle gå på skole, og vi har også andre fritidsaktiviteter hvor vi lærer nye ting.

Alle kan bidra til at det er morsommere å lære:

- Vi kan bidra til å skape et godt læringsmiljø i gruppa vår og hjelpe og støtte hverandre når vi lærer nye ting.
- I Norge er det mange som dropper ut av videregående skole, spesielt fra yrkesfagene. Vi kan være gode klassekamerater og støtte de rundt oss hvis vi ser at de sliter.
- Vi kan engasjere oss i saker som er viktige for oss på skolen gjennom elevrådet. Vi som elever har rett til å bli hørt!

MÅL NUMMER 5: LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

Vi er veldig likestilt i Norge! Og det blir bedre i andre land i verden også. Nå starter like mange jenter på skole som gutter, for eksempel. Men kvinner tjener fortsatt mindre enn menn, også i Norge. Og flere kvinner er utsatt for vold.

Hos oss kan vi passe på at:

- Vi har god kjønnsbalanse i styret.
- At alle blir hørt.
- Vi forstår hvordan samfunnet rundt oss bidrar til å lage uskrevne regler for hvordan jenter og gutter bør se ut og oppføre seg.

MÅL NUMMER 6: RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD

Å kunne drikke rent vann og ha en do å gå på når man må er livsviktig! Det er mange som ikke har det i de fattigste delene av verden, og urent vann og dårlige sanitærforhold fører til sykdom og død.

I Norge har alle tilgang til rent vann, og vi kan bidra til at folk i andre land også får det:

- Vi kan delta i Kirkens Nødhjelp sin fasteaksjon og samle inn penger slik at flere skal få rent vann i fattige land.
- Hvis fasteaksjonen ikke passer så kan vi arrangere noe annet for å samle inn penger til Kirkens Nødhjelp.

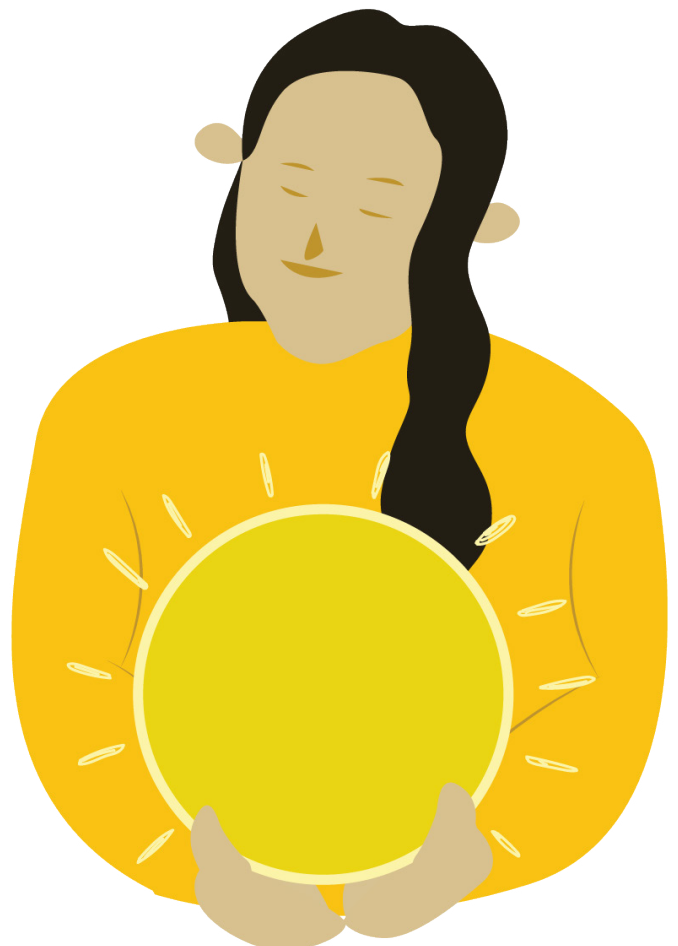

MÅL NUMMER 7: REN ENERGI TIL ALLE

Innen 2030 ønsker vi ren energi til alle. Ren energi betyr energi fra fornybare energikilder, ikke fossile. I Norge har alle ganske miljøvennlig strøm, men i fattige land kan det være mange som ikke har strøm i det hele tatt, derfor er det fokus på at den energiutbyggingen som skal skje må være klimavennlig.

Hos oss så kan vi:

- Prøve å ikke sløse strøm. For eksempel ved å kle på oss ekstra genser når vi fryser i stedet for å skru opp varmen.
- Sykle mer slik at vi ikke trenger å bli kjørt eller ta bussen hvis vi skal et sted.
- Unngå å dusje for lenge. Oppvarming av vann krever mye energi.

MÅL NUMMER 8: ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

Slavearbeid er ikke noe som bare fantes før i tiden. Det er fortsatt 40 millioner mennesker som er slaver og lever under tvang i verden! Dette bærekraftsmålet handler om å avskaffe moderne slaveri og sikre gode bærekraftige jobber til alle.

Vi kan sørge for å:

- Lær om slaveri og sjekk hvor mange som jobber for deg ved å ta testen på: slaveryfootprint.org
- Velge etiske varer i butikken. For eksempel er tekstilindustrien en versting når det kommer til slavearbeid. Vær sikker på at det du kjøper ikke er laget av slaver!

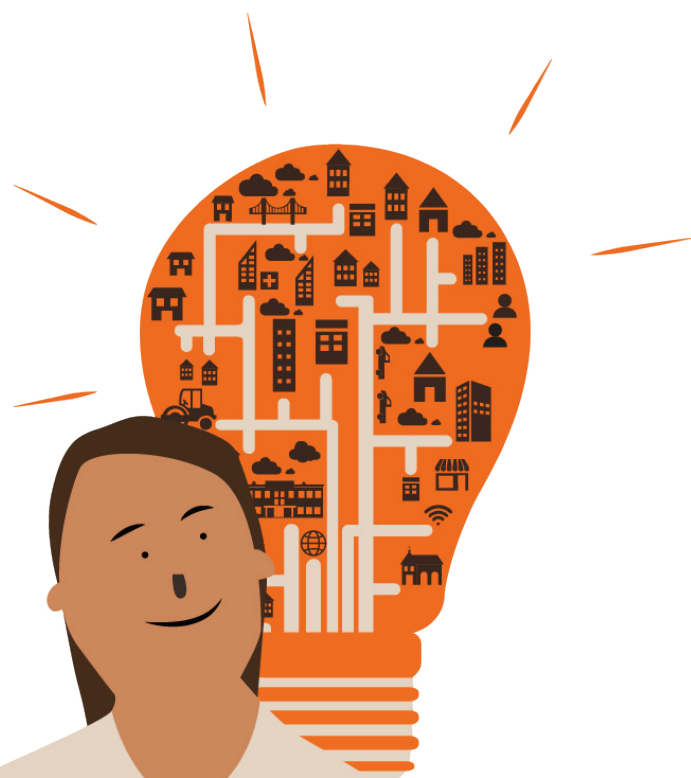

MÅL NUMMER 9: INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR

Vi må tenke nytt i framtida, og vi må tenke bærekraftig. Det gjelder spesielt industri og infrastruktur og sånne store prosjekter, men det gjelder også å tenke ut nye måter å gjøre små ting på som er mer bærekraftig enn før.

Hos oss så kan vi:

- Dele gode ideer og gi rom for å tenke nytt og mer bærekraftig.
- Er det noe lokalsamfunnet vårt kan endre på for å gjøre det lettere å leve mer bærekraftig? Er sykkelveiene gode nok? Er det nok ladere til elbiler? Kanskje vi kan foreslå endringer for kommunestyret som gjør at vi lettere kan leve mer bærekraftig i lokalsamfunnet vårt?

MÅL NUMMER 10: MINDRE ULIKHET

Ulikheten mellom de fattige og de rike øker. Dette bærekraftsmålet handler om å innføre systemer som sikrer rettferdig fordeling av goder.

Vår gruppe kan bidra ved at:

- Vi lærer mer om problemet - kanskje arrangere temakveld om ulikhet med foredrag fra for eksempel Changemaker?
- I vår gruppe er vi opptatt av at alle er like mye verdt uansett hvem man er. Hvordan kan vi bli en gruppe hvor alle føler seg like mye inkludert?
- Vi for eksempel sørger for å gjennomføre aktiviteter som ikke krever at vi har med oss utstyr hjemmefra.
- Vi ønsker ikke at noen skal føle seg utenfor fordi de ikke kan godt nok norsk. Er det noen i miljøet vårt som ikke kan nok norsk ennå? I så fall kan vi bli flinkere til å inkludere de. Hva med å lære hverandres språk? Mange vil nok oppleve at en mer til felles enn det som gjør en ulike.

MÅL NUMMER 11: BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN

Målet handler om at alle skal ha det godt i området der de bor. De skal være trygge, ha tilgang på grøntareal, ha det søppelfritt rundt seg og ha kollektivtransport som busser eller tog.

Vår gruppe kan bidra ved at:

- Vi sorterer søpla vår.
- Vi plukker søppel i naturen.
- Vi sier ifra hvis vi ser at noe er ødelagt i området der vi bor.

MÅL NUMMER 12: ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

Hele verden må bli flinkere til å ikke kjøpe så mange nye ting, men heller bli flinkere til å reparere, byttelåne eller kjøpe brukte ting. Hvis vi fortsetter å bruke og kaste ting sånn som vi gjør nå så bruker vi opp ressursene på jorda vår, og det er ikke bærekraftig.

Vi kan bidra ved at:

- Vi kjøper brukt.
- Vi prøver å reparere hvis noe er ødelagt.
- Vi byttelåner ting.
- Vi leverer klær til for eksempel Fretex i stedet for å kaste dem.

MÅL NUMMER 13: STOPPE KLIMAENDRINGENE

Klimaendringene fører til at vi opplever mer tørke, mer flom og flere naturkatastrofer. Det er de fattigste i verden som rammes hardest og noen mister levebrødet sitt eller må flykte fra hjemmene sine.

I gruppa vår kan vi:

- Velge klimavennlige alternativer når vi skal bevege oss. For eksempel at vi sykler eller går, og hvis vi må kjøre så kanskje man kan sitte på med hverandre?
- Utforske nye matretter! Mye av klimagassutslippene kommer fra kjøttproduksjon. La oss lage vegetariske matretter sammen!
- Engasjere oss i klimasaken. Vi kan arrangere en filmkveld og lære om klima og klimakampen. Så kan vi legge en plan for hvordan vi kan bidra i kampen mot klimaendringene.

MÅL NUMMER 14: LIVET I HAVET

Plast, søppel og forurensing ødelegger for dyr og planter som lever i havet. Verden har satt seg som mål at vi skal ta bedre vare på havene våre og de som lever i dem.

Vi kan bidra til å nå målet ved at vi:

- Plukker plast i strandsonen og ellers i miljøet rundt oss.
- Lærer mer om livet i havet - kanskje ha en filmkveld?
- Tar vare på vannet. Ikke hell farlige kjemikalier som maling eller vaskemiddel ut i naturen eller i vasken. Og kast ikke rusk og rask som q-tips eller tamponger i do.

MÅL NUMMER 15: LIVET PÅ LAND

Måten menneskene behandler jorda på er skadelig for mange planter og dyr på land. Avskoging er et stort problem, både fordi skogen er de grønne lungene våre og binder CO2, og fordi den er hjem for de fleste dyra i verden.

Vi kan bidra til å nå målet ved at vi:

- Gjør det lettere for dyr og insekter i nærmiljøet ved å for eksempel bygge fuglekasser eller insekthotell.
- Lærer mer om dyr, insekter og planter som lever på land - kanskje vi kan ha filmkveld?
- Når vi kjøper tropiske frukter som bananer, kaffe eller sjokolade, bør vi velge de som er miljøsertifiserte. Dette bidrar til et sunnere miljø for både planter og dyr.

MÅL NUMMER 16: FRED OG RETTFERDIGHET

Selv om verden går framover er det fortsatt kriger som kjempes og mennesker som blir drevet på flukt. Dette bærekraftsmålet handler om at ingen skal leve i krig eller være på flukt, og hvis det er sånn at noen må flykte så skal vi passe på dem.

Vi kan jobbe med målet ved å:

- Inkludere flyktinger hvis det bor noen i nærmiljøet. Kanskje vi kan samarbeide med et asylmottak om en aktivitet, eller kanskje noen barn som er nye i Norge vil være med i gruppa?
- Prøve å forstå verden og mennesker bedre ved å lære mer om andre kulturer.
- Snakk om andre og til andre på en måte du vil at de skal snakke om deg. Både direkte, og i sosiale media.

MÅL NUMMER 17: SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

Hvis vi skal nå bærekraftsmålene så må alle mennesker i hele verden bidra. Alle må gjøre litt for å dra verden i riktig retning. For at vi skal lykkes er vi nødt til å samarbeide og hjelpe hverandre.

Vi kan sjekke om det:

- Finnes noen andre grupper i nærmiljøet som vil samarbeide med oss om et arrangement eller en aktivitet som handler om bærekraftsmålene?

